

Diarienummer: S2023/02604

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl@regeringskansliet.se.

Remissvar Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27

Astma- och Allergiförbundet tackar för möjligheten att svara på denna remiss.

Omkring 40 % av Sveriges befolkning har någon form av allergisk sjukdom och var tionde svensk har astma. Atopiskt eksem drabbar ca 25% av alla barn och ungefär var 10:e vuxen. Hur man påverkas är olika mellan olika personer men generellt är astma och allergisjukdomar som varierar med tiden och berör stora delar av livet. Det är också sjukdomar där omgivningens kunskap kan vara livsviktig. Astma- och allergiförbundet företräder alltså stora patientgrupper och huvuddelen av dem vi representerar arbetar eller går i skola

Generella kommentarer

Vården av astma, allergi och atopiskt eksem präglas tyvärr av brist på enhetliga arbetssätt, brist på kunskap på flera vårdnivåer och brist på specialister. Astma- och allergiförbundet har därför ett starkt intresse av att vårdens resurser används på bästa sätt. Det innebär att nya arbetsmetoder som digitala vårdbesök används så effektivt som möjligt. Det ska dock vara effektivt både ur patientens och vårdens synvinkel. Det som är en besparing för vården kan mycket väl innebära problem för patienten och i förlängningen också ökade kostnader för vården. Båda perspektiven måste därför tillgodoses.

Bristen på specialister innebär ofta långa resor för att få vård. Ett digitalt vårdbesök minskar då tidsåtgången och därmed behovet av att avstå från skola och arbete.

Dessutom kan digitala besök underlätta möjligheten att få specialistvård i ett annat län än där man bor. Eftersom flera regioner helt saknar allergologer för vuxna kan detta öka patientens möjlighet att få vård.

Personer med astma och allergi påverkas ofta av omgivningsfaktorer som allergener på medpatienters kläder, dofter osv. Personer med atopiskt dermatit kan också uppleva ett socialt stigma, särskilt under svåra skov. Digitala vårdbesök innebär en minskad exponering och kan även av det skälet vara ett bra alternativ.

Precis som de flesta med kroniska sjukdomar betonar våra medlemmar hur viktigt det är att träffa samma läkare eller sjuksköterska från gång till gång, något som man hoppas att digitala vårdbesök kan öka möjligheten till, då de kan underlätta att matchning av tider som passar båda parter. Det finns också stora förhoppningar att digitala vårdbesök kan leda till bättre uppföljning genom tätare men kortare besök. Sammantaget ser Astma- och Allergiförbundet därför positivt på utvecklingen av mer digital vård.

Ställningstaganden till förslag i utredningen:

10.4 Skyldighet att erbjuda patienter distanskontakter

Astma- och Allergiförbundet ställer sig positiva till förslaget. Som vi redovisar i inledningen så ser många med astma, allergi och atopiskt eksem positivt på möjligheterna till digital vård av flera skäl. Valet av besökstyp bör dock ligga hos patienten.

10.5 Utomlänsvård genom distanskontakt ska föregås av en behovs- och lämplighetsbedömning.

Astma- och Allergiförbundet ser med tveksamhet på förslaget.

Det är viktigt att vårdens resurser används på rätt sätt och varje besök ska leda till ett mervärde för patienten, en behovs- och lämplighetsbedömning i enlighet med förslaget kan därför vara rimlig. Det finns dock idag en rättighet att söka öppen specialistvård utanför hemregionen utan behovsbedömning och förslaget skulle innebära en inskränkning i denna rätt.

Kravet på en förhandsbedömning kan leda till en ökad byråkrati och väntetider för patienten, hur behovsbedömningarna i praktiken ska gå till är därför viktigt.

10.6 Patienten ska betala hemregionens patientavgift.

Astma- och Allergiförbundet tillstyrker förslaget, och instämmer i att det är viktigt att patienter inte drivs att söka digital utomlänsvård enbart på grund av patientavgiftens storlek, om två digitala vårdgivare är likvärdiga. Det är också enklare för en patient att välja utifrån faktorer som faktiskt är viktiga för dem om kostnaden är neutral.

10.8 Tydligare krav och uppföljning

Astma- och Allergiförbundet instämmer i att regionerna bör ställa krav på vårdvalsaktörerna vid användning av underleverantörer genom ökade krav på uppföljning, dokumentation och anslutning till Nationell Patientöversikt. Vi anser dessutom att det bör ställas krav på vårdgivare, dvs även regionerna, att dela patientdata med varandra. Det är endast om patienten inte vill att deras data ska delas som det inte ska ske.

Mikaela Odemyr

Ordförande

Astma- och Allergiförbundet